Ն. 4365 1880 ՄԱՅԻՍ 26 ԲԱԶԱՐ ԻՐԹԷՍԻ — ԵՒԿԵՐՄԻ ՊԻՐԻՆԻ ՄԷՋ — ԱԼԱՖՐԱՆԿՈ. 7 ՅՈՒՆԻՍ ԲԱԶԱՐ ԻՐԹԷՍԻ Ն. 4365

ԳԻՆԱԹԼԱՐ

Իսթանպոլ իչին
Պիր սէնէ մէհիտիյէ 10
" 5
Ալթը այ " 2 ½
Իւչ " " 1
Պիր նիւսխէ 40 փարա մէհիտ

Թաշրալար իչին
Պիր սէնէ, մէհիտիյէ 10
Ալթը այ " 6
Բօսթա իւճրէթի պիզէ այիտ տիր։

Մասնաւոր Էջ

ԻԼԱՆԼԱՐ

Պիրինճի տէֆա իչին սաթըրը 3 Ղ.
Ղիրինճի " " " 2 Ղ.
Դուչիւնճիւ " " " 1 Ղ.

Իլան սըրասընա գոնուլմասան իլանաթ ու իխթարաթըն սաթըրը 5 Ղ.

Մէքթուպլար Կ. Ց. Փանոսեան իմինէ եաղըլըր։

Իսթանպոլտա, Գալաթատա Բէնչ Էնդիհ-պազարընտա Իբսի խանընտա Ն. 41։

ՁԷՄԱԶԻ ԻԻԼ ԱԽԻՐ Բ՝Ա ՄԻԻՆԱՏԻ ԻՐՃԻԵԱՆ ՄԱՅԻՍ Բ՝Ա

ԹԷԼԷԿՐԱՖԻՅԷ

ԱԺԱՆՆ ՀԱՎԱՍ

Լոնտրա, 4 յունիս

Ինկլիթէրրա տէվլէթինին Շեզտրա գոնսոլոսու վէ Գարատաղ բոլիթիգա մէմուրու միսիս Կրան, միսիս Կլատսթըն թարաֆընտան ալտըղը էմր իւզէրինէ, միսմ քին իսէ, Արնավուտ վէ Գարատաղ մէսէլէսինի հալլ իթմէք մէմուրեէթի իլէ Զէթինէեէ կէնտիշ, վէ տիւնքի կիւն օրաեա միւսասէլէթ իյլէմիշ տիր։

Միսմայիլէյհ Շեզտրատան հարէքէթ իթմէզտէն էվվէլ Գարատաղտան ավտէթ իթմէտիքճէ պիր հարէքէթտէ պուլունմամալարընը Արնավուտ բուէսալարընա թավսիեէ իյլէմիշ տիր։

Սթենտրոտ զաղէթասընըն սուրէթը մէվսուզատա օլարաղ բիվայէթ իյլէտիկինէ կէօրէ, Պապը Ալիեէ վերիլմէսի մուգարրէր օլան նօթանընն սուրէթը թէսվիսի պիրճիսմէլ տէվլէթլէր թարաֆընտան զապուլ օլունմամըշ տուր։

Բօմա, 4 յունիս

Մէհրիսի մէպուսանտա հէյեէթը միսքէլա ըէյիսի միսիս Բէրօլի, Եունան մէսէլէսի հաղգընտա միսիս Սամարինին սիալինէ ճէվապէն, Պէրլին ահտնամէսինին իհրասը, վէ Եունանիսթան մէսէլէսինին հալլի իչին Պէրլինէտ պիր գոնֆերանս ագտ օլընճաղընա տայիր Պապը Ալիեէ միթէտիլ մահլ պիր նօթա կէոնտերիմէսինէ պէյն էլ տիւէլ գարար վերիլտիկինի պէեան վէ թաստիգ իթմիշ, վէ գոնֆերանսըն գարարլարը էքսէրիեէթը արա իւզէրինէ վերիլէրէք թահտիսի հուսուսու իչին տահի մահէլլինէ պիր գոմիսիոն կիտէճէկինի իլավէթէն տէրմիան իյլէմիշ տիր։

Ս. Բէթրսպուրկ, 5 յունիս

Միթէվֆիքեէ Բուսիա իմբէրաթորիչասընըն ճէնազէ ալայընտա հաղը պուլունմագ իւզրէ հէման ումումի տէվլէթլէր թարաֆընտան Բէթրսպուրկա սիֆէրայի մախսուսէ իրսալ օլունմագտա տըր։

Պէրլին, 6 յունիս

Գոնֆէրանսըն յունիս 16-տա Պէրլինտէ իէթիմա իյլէեէճէյի մէվսուզէն բիվաեէթ օլընրսեոր։

Բրէնա տը Պիսմարգ, վուգու պուլան պիր միլաղաթտա, պունտան պէօյլէ թէքմիլ գուվվէթին խարիճի բոլիթիգաեա հասր իթմէք իւզրէ ատիսի բոլիթիգաճա մէսէլէլէրէ միւտախէլէ իթմէեէճէկինի պիլտիրմիշ տիր։

Աթինա, 6 յունիս

Ֆոթիատէս բաշա հաղրէթլէրի եարընը Իսթանպոլա կէթմէք իչին Կիրիտտէն հարէքէթ իտէճէք տիր։

Էլպօրուս նամ Բուս հարպ սէֆինէսի պու կիւն Ֆալէրէ միվասէլէթ իյլէմիշ տիր։

ԹԷԼԳԻՀԱԹ

Բօսթա վէ թէլէկրաֆ նէզարէթի, նաղբրը սապրդ Իզզէթ էֆէնտի հաղրէթլէրինէ թէվճիհ պույրուլմուշ տուր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Շիմտի չէգան Ֆրանսըզճա զաղէթալարտա կէօրիւլէն հավատիսլէր տիր։

Ֆրանսա սէֆիրի միսիս Թիսո պու կիւն հուզուրը Փատիշահիեէ չէգբպ իթիմատամէսինի թագտիմ իտէճէք տիր։

* *

Եունան մէսէլէսինին գաթիէն հալլի իչին, ալաֆրանկա յունիսին 15 եախուտ 16 սընաա Պէրլինտէ պիր գոնֆէրանս իճթիմա իտէճէկի ըէսմէն Պապը Ալիեէ պիլտիրիլմիշ տիր։

Մէգքիւր գոնֆէրանստա եալընըզ Եունան մէսէլէսի թէզէքքիւր օլունաճագ տըր, վէ քեաֆֆէյլի տէվլէթլէր, Եունանիսթան իլէ տէվլէթի Ալիեէ պէյինինտէ իճբասը միւթէասսիվլէր օլան խաթթը հուտուտա հագգընտա ուղաշմըշ օլուպ իշպու գոնֆէրանս տահի պու իթիլաֆը թաստիգ իտէճէք տիր։

* *

Մ. Թիսո հուզուրը հաղրէթի բաստիշահիեէ չէգաբգտան սոնրա, մուաղդամ տէվլէթլէրին էլչիլէրի Պապի Ալիեէ միւշթերէք իւլ մէսլ պիր նօթա վերիճէէքլէր, վէ պունտա Պէրլին մուահէտէսինին իճրասընը թալէպ, վէ եալընըզ ալթը տէվլէթ սիֆէրասընընն հիսսէտար օլաճագլարը գոնֆէրանսըն թէճէմմիւնի ըէսմէն իշար իտէճէքլէր տիր։

* *

Իզզէթտին վաբօրու հիմայունը էվվէլկի կիւն պապը մէօհիւրլիւ էմրնամէ իլէ Տէրիսաատէթտէն հարէքէթ իյլէմիշ տիր։ Վաբօրը մէզքիւր գոմանտանը, էմրնամէ յի մէզպուրուն մէալինի, վաբօրուն Զաննագ գալէյի կէչմէսինտէն սոնրա անրահաճագ տըր։ Բիվաեէթ օլունտուգունա կէօրէ, Իզզէթտին վաբօրու Միտհաթ բաշա հաղրէթլէրինի Իսթանպոլա կէթիրէճէք տիր։ Տիկէր պիր բիվաեէթէ նազարէն, բաշայի միւշարիլէյհ հաղրէթլէրի պիր դաչ կիւն էվվէլ Սուրիա վալիլիկինտէն իսթիֆա իթմիշլէր տիր։

—Ինկիլիզ սէֆիրի ճէսարի միսիս Թոշէն ժուտա ըրթէր զրսու ըսթապը ամիրէտէն իրսալ պույրուլան սէօրթ ամբը արապա իլէ, նէզարէթի խարիճիեէ թէշրիֆաթճըսը Իպրահիմ պէյ էֆէնտի հաղրէթլէրի պէրապէր օրտուգլարը, վէ սէֆարէթ մահէթ մէմուրլարը տահի Եինէ ըսթապը ամիրէտէն մուայեէն տիկէր իչ արապաեա ըաքիպ պուլընտըգլարը հատէ Պապը Ալիեէ կէլմիշ, վէ պէօյլիւք սէֆիրլէրէ մահսուս մէրասիմտէն օրտուզու իւզրէ, պիր թապուր տաաքիրի շահանէ սաֆպէսթէ օրտուզու, վէ պիր պանտա մուզիգա թէրէնիմ էյլէտիյի հալտէ, պաշ վէքիլ վէ խարիճիեէ նազընը փաշալար հազարաթը պիրլիքտէ պուլունարագ միշարիլէյհի գապալ իթիմքտէն, վէ միշարիլէյհիմա իլէ պիր միտտէթ իգամէթտէն սոնրա մէրասիմի միթատէ իլէ ավտէթ իթմիշ տիր։

Սէֆիրի միշարիլէյհին ավտէթինտէն սոնրա պաշ վէքիլ բաշա հաղրէթլէրի իլէ ումուրը խարիճիեէ նազընը փաշա հաղրէթլէրի Ռուկիլիթէրրա սէֆարէթիսանէսինէ պիլ ազիմէ իտէյի դեսրէթ պուեուրմուշլար տըր։

—Կէչէն ճիմաա իրթէսի կիւնիւ ոսապահլաեէն պաշ վէքիլ փաշա հաղրէթլէրի իլէ պաղը վիւքէյի ֆիլսամ հաղարաթը մասէյնի հիմեունտա պուլունարագ սահթ 8 սուլարընտա Պապը Ալիեէ կէրմիշլէր տիր։

—Բուսիա իմբէրաթորիչասընընն վէֆաթընտան սոլաեը Բուսիա իմբէրաթորու հաղրէթլէրինէ պէեաբէրէ Ամիր էֆէնտի մահը ճարինին 22 ինճի բէնչէնպահ կիւնիւ Եիւքսէք գալաթրըմտա պուլունան խանէսինէ կիթմէք իւզրէ իբէն էնայի ըահտէ պիրտէն պիրէ տիշէրէք ֆիւճճէթէն վէֆաթ իյլէմիշ տիր։

—Իզմիր ճիվարլարընտա իճրայի շադավէթ իթմէքտէ օլան Ասպաղա միհաճիրլէրինի թագտիպէ օրանքն զապթիէլէրի քիֆայէթ իթմէքտէ կինտէն, Իզմիր հիւքիմէթը մահէլլէնին թալէպի իւզրինէ օթարաֆա պիր մէզտար ասաքիրի նիզամիեէ սէվգ ու իզամնա հիւքիմէթը սէնիեէճ գարար վերիլմիշտիր։

—Եունան գուրանտարընն Անատոլու սէվահիլինտէ վագը Քիրօշ նամ մահէլլէ չէգտըգլարը խապէր ալընմաղլա, թագտիպլէրինէ ասաքիրի Օսմանիեէ սէվգ իտիրմիշտիր։

Եունան հիւքիմէթի, պու միսիլլու տիկէր գուրանտարընն ազիմէթինի մէն իթմէք իւզրէ, թէտարիրի լաղզմէյի իթթիխաղ իյլէմիշ տիր։

—Ֆէթհի Պիւլէնտ զըրհը դօրվէթի էվվէլքի ճիմաա իրթէսի կիւնիւ Պահրը Սէֆիտէ միթէվէճճիհէն հարէքէթ իյլէտիյի միսիլլու Իզզէթտին վաբօրը հիմանունը պիր մէհմուրիեէթը մախսուսէ իլէ եէվմը մը մէզքիւր սապահքրը Պահրը Սէֆիտէ միթէվէճճիհէն ազիմէթ իյլէմիշ վէ բիվաեէթէ կէօրէ, Սիւրիեէ սէվահիլինէ կիթմիշ տիր։

—Ֆրանսա ճիւմհուրիեէթի, Մ. Ֆուրնիէնին Տէրիսաատէթէ ավտէթ իթմէմէսինէ գարար վերիպ, Մ. Թիսոու գաթիէն Տէրիսաատէթ սէֆիրի թայեին իտէճէք տիր։

—Տիւն ադշամ սահթ ոն բաստէլէրինտէ չէմենաֆիր դաթարը եէտի գուլէտէն Սիրքէճիեէ կիթմէքտէ իլէն, Սամաթեա ճիվարընտաէթ եէմեզ նամ մահէլլտէ, թաշրալը պիր Հայը չէրնաեբպ պիչարէ անիտէ թէսլիմի բուհ իյլէմիշ տիր։ Մէրգում աշճը էմնաֆընտան 35 եաշընտա պիր տելիդանը իմիշ։

—Զապթիեէ նազրը փաշա հաղրէթլէրինին նամիզաճըզը տէվամ իթտիկինտէն, Պէշիկթաշ բօլու մուտիրի Հասան փաշա կէչէն ճիւմա իրթէսի կիւնիւ վէքեալէթէն ումուրը զապթիէեին իտարէսինէ միսպաշէրէթ իթմիշ տիր։

—Բուսիէլի վիլաեէթի նիզամնամէյի ճէտիտինին թէրճէմէսի խիթամ պուլուպ պիր դաչ նիւսխէսի թապ օլընմըշ իսէ տէ, Պապը Ալիպունարը եէան նէշր իթմէմիշ տիր։

—Բուսիա սէֆարէթի պիրինճի միւշավիրի վէ պիրինճի թէրճէմանը միսիս Ոնու էվվէլքի կիւն մատամասը յա պէրապէր մէզունէն Օտէսաեա կիթմիշ տիր։ Միւտաէթը միսմայիլէյհէ վէքեալէթ իյլէեէճէք տիր։

Տիւնքի կիւն Սահմանադրութիւն տարեդարձը զիյնէթիմիզ Փրկիչտէ իճրա իտիրմիշ օլուպ, վէ չօղ ճէմիյյէթ հաղրը պուլունմուշ օլուպ, մէզքիւր զիյնէթին նազընը, լաեբէգէլա պիյտիրէն օլուզունտա, տէրճ ու պէեան իտէրիզ։

Իսթանպոլտա Գալաթագճըլար պաշճենտա վագը 58 նիսմէթօլու տիւքքան, քէնտի մուհասէպաթընը գոթի իտէճէկինտէն, պու կիւնտէն պէտ իլէ, մէզքիւր տիւքքանտա պուլունան էլպիսէլիք էմթաա, եիւզտէ էլի թէնզիլիյէ ֆիրուխթ իտիմէկէ պաշլամըշ տըր։ 4—1

Պու կիւնդէրտէ Քիւրտ վէ Էրմէնի, վէ Քիւրտիսթան վէ Էրմէնիսթան լուզէթլէրի, դաղէթալար պէյնինտէ պիւյիւք, վէ պիզճէ պիզիմ իչին մուղիրը պիր միճատէյ սէրմայէսի օլուպ, վէ կէչէն կիւն չէտիտճէ լիսան իսթիմալ իյլէյէն ճէրիտէյի Հավատիս իսէ, պու տէֆա պիր պէնտինտէ ինսաֆլը վէ իթիտալը պիր լիսան իսթիմալ իյլէմիշ օլուզունտան, մէզքիւր պէնտի տահի, այնէն տէրճ իթմէքլիկի, քէնտիմիզճէ պիր պօրճ ատա իտէրիզ։

ԲԻՒՐՏԼԻՐ

«Թէրճիւման վէ գարշը զաղէթալարը արաբնտա պիր միւպահատա աչըրմըշ տըր քի, պու պահս միլլէյէթի Օսմանլիյէ արաբնտա պիր ճինսիյյէթ նիզաք թօխմունու էքէրէք, Իսլամլարը տէօրթ պէշ եիւզ սէնէյէ գարիպ պիր վաթանտա պուլունմուշ օլմագ հասէպինտէն, հէր կիւնա մէնաֆի վէ հուզուզու թէվհիտ օլունմուշ, վէ հէր իքիսի տահի պիր խանվատէյի մէքեարիմ նիհատ էմրի ըիյէթի թահթընտա պուլունմուշ, իքի սընրքի էհալի էհլի գալէմինի, ստատիսլանէ մուարրազա վէ միւնագաշա մէյտանընա տավէթ իթտիկի կէօրիւրմիշ տիր։

«Պու պահսա գարբշմագ իսթէմէզ իսէք տէ, Քիւրտլեր իլէ Էրմէնիլէրին մահլյէթինի անլամագտան միւպաս օլան պիր միւնազաաեբ թէֆսիստէ իտէրէք, ասհապը գալէմ իչին նապիրէֆթէ օլան չու թարիգին ինսանաբյա, ումումյէթ իլէ վաթանբիրզին իսլահընը արզու իթմէքլիկի, վէ թարաֆէյն տահի, թէասսիպ վէ ըիհա խըրգալարընը աթարագ, Եէքտիկէրինի վաթանտաշ նազարը յա կէօրմէլէրինի, հէր զէման արզու իյլէրիզ։

«Մէսէլէտէ մուարազտանը միւնթիճ օլան գավկյէյ սէպէպ իսէ, թարաֆէյն տահի մուհաքէմէյէրինի զարազան վէ իվէզման պէրի իտէմէմէլէրի տիր։ Մէսէլա, գարշը զաղէթալարը պու մուարազայի գալէմյյէտ ֆիքրի մքսթարկյյէթ իլէ արզը չէքմայի մէզճ իտէրէք, մէգալթ եազմագտա օլտուգլարը կիպի, թէրճիման տահի պու իքի շէյի պիրէն մուհաքէմէ դայրէթինէ տուշուպ, իքիսինի պիր պիրինէ դարըշարմագտա տըր։

«Իպթիտա, պիզ Վէսէլէյի իքիյէ թագտիմ իլէ, պիրինճիսի քի ֆիքրի մքսթարկյյէթ վէ եա միսմայզկյյէթ տիր, պունու ումումյյէթլէ, էրմէնի վաթանտաշլարընը, տա՛սա եանէմմէ տէճէ ուէնինի անլամմագտան իսթէրիզ։

«Զիւնքի, քէնտիսինի պիզէն էրմէնիլէր, այրըճա պիր էրմէնիսթան օլմասը թէսավվուրունտա, մէհաղիրի աթիյէ յի տահի կէօղէ ալարբրապիլիրլեր։

«Էվվէլա, այրըճա էրմէնիսթան, Բուսալար վէ Ամճէմիրլէր Քիւրտլեր արասընտա, եանի պիր պիյիք աէնիզտէ, պիր քիւրէքլի գաեբդ գատար գալարագ, հէր նէվի ֆուրթունատան խէյլաս օլմաեաճագ տըր։ Զիրա, Եունանիսթան, Սըրպիսթան, Բումանիա կիպի, հուտուտա սու իլէ պիր խաթթը հուտուտա օլմատըգտան պաշդա, էթրաֆլարը տահի մէտէնի ճէօմատթարլա մալի օլմատըր, վէ խուսուսէն, հուգուգը տիւէլէրի Էվրօպա տէվլէթլէրի պուլունմաեաճագը, վէ Օսմանլը, վէ Իրան, վէ Բուսա թագի օլուպ, հէչ պիրինէ վերկի վերմէյէրէք, տայիմա միւնազաաթը հուտուտայյէ իլէ ուզրաշան ճէրլի, Հայտարանը աշայիրի կիպի պիյիք պիյիք աշիրէթլէր իլէ, Անէզէ վէ Թայ կիպի Իւրպան արասընա սըգրշմըշ, եանի պէտէվի վէ վահշի տաէմիէր իչինտէ գալմըշ օլաճաղը, ունուտուլմամաղը տըր։

«Սանիեա, Բուսիա, տէվլէթի Ամլյէ, Իրան գուվվէթլէրիյէ, պու աշայիրին, հուտուտա միւնազաաթընա ֆէյսալ վերիլմէմիկի հալտէ, պունդար այրըճա էրմէնիսթան, ա՛ճաղա եալաեբպ եուսթա՛մազար մը։

«Մալիսէն, Բուսիա հուտուտունու, Էքրատան պու սընրքինտան գօրումագ իչին, հուտուտա ասքէրինի թէզիեա վէ թանզիմ իչին նէգատար չալըշաղը մալիմ իքէն, այրըճա էրմէնիսթան, պունա միւդթէտիր օլ՞ուր մու։

«Բալկան, Բէվանտէն Թիֆլիսէ վէ Իրան իչինէ տօղրու օլան էրմէնիկէր, պունդարը խմթիեազընտան սըզանմամաեա պաշլաեաճագլարը ճիհէթլէ, Բուսիա տէվլէթի, պէօյլէ պիր էրմէնիսթանը իսթէ՞ր միսիսթէ, տէվլէթի Ամկյէ զարարընա խրտմէթլէ, պիր հարպ մուգուտնէ, պէղաթէլէն իսթիրա իչին տէյ՞լմի։

«Խամիսէն, Իրան տախի պու միւսթագիլ Էրմէնիստան իշէն, նազարը խոշնուտի կէօսթերի՛ր մի։

«Սաախսէն, պէօյլէ պիր Էրմէնիսթան, Քիւրտէրի պիւսպիւթիւն իթաաթա կէթիրմէկէ միւդթէտիր օլո՛ւր մու։ Վէ Պուլղարլար կիպի անէրի գալ վէ գամա դալգըշալար, Քիւրտէր անէրի եըլտըրմըշ օլմասընան, էմրի պէր աքս օլարագ, Արնավուտլարդա Գարատաղլար իշինէ տէօնմէ՛ղմի։

«Սապիան, պու Էրմէնիսթան սատա օլունանճագ մահէլլէրտէ, շու մէհազիր պիլինմէքտէ, Տէրսէատէթտէ իշէն աղընը պիլմէյէրէք, Էրմէնիլէրտէն պիր թագըմ կէնճլէրին ֆիքրի գապուլ օլունմահճաղը պիլինմէ՞ղ մի։

«Սամինան, Էրմէնիսթան, Էջմիածին մանասթիրը Ռուսարտա, վէ Տէրսէատէթ քիլիսէսի Օսմանլըլարտա օլունճա, տայիմա թարաֆէյնէ տախի պուեուն էյմէկէ մէճպուր գալաճաղընան, պու հալի միւշարէքէթի հիւրիմէթլէ տավէթ պիլէ օլմա՞ղ մը։

«Եու մէհազիր մալիմ օլունճա, Էրմէնիլէրին պու ֆիքրտէ պուլունանլարը օլտուղունու զանն իտէպիլմէքտէ մաղուրուզ. ղիրա, նէ մէվգը, վէ նէ հալ, վէ նէ իսթիտատ, պիր Էրմէնիսթանէ միւսահատ տիր։ Էմմա, «Պէն զէմինի ասիման օլսուն, տերիմ, մէշրէպ պու եա» տէյէնլէր կիպի, պիր Էրմէնիսթան օլսուն տա, ագշամ կիւնէշի կիպի զէվալ պուլսուն, տիմէք, այնի չայրագ, բիլիճլէրի չարմասընն տէյի, պիր իր իլէ անէրի մէրպութ իթմէք կիպի տիր։

«Իլինճի մէսէլէ քի, Քիւրտէրին թէսալլութիթը տըր. իշթէ պունատա Էրմէնիլէր հագգըղը տէյիլ տիրլէր. չունքի, պու մէսէլէտէ պիր էսատ վար տըր քի, օ տատ հագգանկյէթէ մութաալըգ տըր. [illegible] իրանընան իլաճ, խասթաեա ֆիյիտէ եէրինէ, մուղիրը օլաճաղը պիլինմէլի տիր. ղիրա, պու մէսէլէտէ, իշի պիր մըխթարկյէթ եա միւմթազկյէթ հալ իսթէմէզ. չունքի Էրմէնիլէրին միկիս ասկէրի օրտա պիկէ, Տէրսիմ Էյրատընա պիր շէյ եարատմազ, նէթէքքի պու Էյրատտա գօճա պիր Անատօլու օրտուտու քեաֆիի օլմասեօր (1)։ Հա՛, պու օրտու պու Քիւրտէրի թէէտիպ իտէմէզ, մանէասը անդաշըլմասընն, պիր թապուր ասկէրլէ, պիր իքի տաղ թօքու, տաղը գուզու կիպի մէլէտիր, լաքին, ասկէր պիրազ պիր թարաֆա կիտէրսէ, եէնէ Քիւրտէր իշինատէ գալմահեօր։

«Պունուն չարէսինի իսէ, սատէ տէվլէթի Ալլյէ տէյիլ, Ռուսիա Իրան տախի պուլամահեօր. չունքի Ասիա գէթասընտա, խայիմէնիշին էհալի օ տէրէճէ քէսիր տիր քի, հէման գամմ տէրեասը տէնիր։ Դավգասիա ճիվալընընն էթէկինտէն Ֆիրսթ վատիսինէ, վէ օրատան պահրը Սէֆիտէ, վէ պիր թարաֆտան թա Զին վէ Հինտէ դատար պիւթիւն լինանլար, հէման խայիմէնիշին կիպի տիր։

«Պու արզլարտա պուլունան չէհիրլէր, Իսլամ, Էրմէնի, Ռում, նէ օլուրսա օլսուն, էքինինի պիչիմինի վէ հեր շէյի, թիւֆենք գուվվէթիյէ խէրլէր. հաթթա, չէօլէրտէ պաղը քէօյլէր սուր իշինտէ օլուպ, տէօրթ դաբուլարը օլարագ, օրալարա քէօյուլէր արասալարընը չաթքպ, կիճէլէրի սապահա գատար գուլէլէրինատ Իւրպան վէ աշայիր կէլէճէք մի տէյի պէքլէրլէր։

«Իմոի, Քիւրտիսթան վէ սայիր օ ճիհէթ սիւքքեանը, տայիմաշէօլ Արապընատ Էքրատտան միւթէգի տիրլէր։

«Մուսուլ, վէ Վան, վէ Մուշ, վէ Էրզրում, վէ Տիեարպէքիր, վէ Մարտին, վէ Պիթլիս թարաֆլարընտա հալ պէօյէ օլուպ, խուսուսա աշայիրտէն պագըլարը Իրան, վէ Ռուս, վէ Օսմանլը օրթալարընտա օլմաղլա, գանլի թարաֆտան սըգըշարըլըա, ախէր թարաֆա գաշարար։

«Պունունլա պէրաբէր, Եէզիտիլէր, վէ Զազարար կիպի պիր տին ու մէզհէպէ թապի օլմահէրպ, ինանա վահշի նամընը իհրաղ իթմիշ գուրուգլու վէ գէլլը նամը Քիւրտէր, տատ ատատարընտա եաշաերպ, մէվգբլարը տախի Զազագէյուը թարիդի տէտիքլերի եէրլէրտէ, եանի Տիեարպէքիր իլէ Էրզրում արասընտա օլմաղլա, պունլարընն իշի կիւճիւ տայիմա Իսլամ վէ Խրիսթիեան

(1) Ճէրիտէնին պու իգրարընտան ա-շիքեար անդաշըլմագտա տըր քի, մէրգուման պիր օրտու մարիֆէթէտէ թահթը իթաաթա ալընմահան Քիւրտէր, ճատապ զէվ-ալը Խրիսթիեան վէ Իսլամ էհալիյէ, նեյէր վէ նեյէր եարմըշլար տըր։

քէօյլերինի վուրմա տըր, խուսուսա գէղէլպաշ Քիւրտէր տախի, Էրմէնիլերտէն զիեաէ Սիւննիլերէ խասիմ տիրլէր. պ. Գէղէլ պաշլար Շեյի տախի օլաերպ մահրէմմեթտէն հիչ պիրիէ թապի տէյիլ տիրլէր։

«Մէնատթը ահէլլիյէտէնընաշի, տէվլէթ տային պուրարատա ասկէր պուլունտուրուպ, պու գատար աղ վուգուտ օլմասընա հիմմէթ իթմիշ տիր Տէրսիմ տաղը պու կիւն, տէվլէթի Ալլյէնին գուվվէյի ասկերիյէսիյէ, Իսլամլարա Էրմէնիլերտէն էյնի քէսմիշ տիր։ Էրմէնիլերին ֆէրեատանամէ տէտիքլերի շիքեայէթ, Հվայիլտէ նէ՛ գատար միւահիշ իսի։

«Ահապա, գաշը ղաղէթալարը, Ռէվանտըզը Մէհմէմէտ բաշա, Թիմուր բաշա, Պէքրիսան բաշա, խան Մահմուտ, Իզզէթտին, Շերիգօղանը Խսեանլարը կկի, սատքիրի պէթապ իթմիշ, վէ Իսլամ վէ Խրիսթիեան տիմէյիզ քէօյլէր եագմըշ գօճա՛ գօճա ասըլարը թութան տէվլէթի Ալլյէ, պու կիւն օ տաղըլարը, էվվէլքի էժտէրհալըղլարընա նիսպէթլէ, գուզու կիպի իթմիկենի պիլմէղլէ՞մի։

«Պու կիւն Ինկիլիզլերին սուհուլէթլէ կէղէպիլմէկի մահէլլէրտէ, էվայիլտէ բաշալարըմըզը, պէչէր օնար պին ատէմէ կէղմէլքլերինի պիլմէէր, պուրալարատաքի շիքեաեէթ էվվէլքինէ նիսպէթլէ, տերեաեա նիսպէթլէ գաթրէ օլուղունու անլամազլա՞ր մը։

«Պու հալտէ Էրմէնիլերին տախի լեանլարը, Քիւրա օլարագ, ատէթա Քիւրտլուք ումումիյյէթլէ, օ թարաֆ խալգընընն իրմի օլուպ, ասըլ ասըլար իսէ, Իսլամ տախի օլմահարագ, էքսէրկյէթլէ Գըղէլպաշ, Եէզիտի, վէ տինսիզլերտէն իպարէթ տիր։

«Պունուն մէնի էսպապը իսէ, էօյլէ մըխթարկյէթ օլմահէրպ, իչ-ԷԷ-համա տէվլէթ, տու իթթիֆագ, աշայիրի, հուտուտունա կէչիրմէյիպ, գուվվէթլէ սիւարի վէ բիհատէ, հուտուտ միւսթահֆըզլարը յրա պէրապէր, իչինէ պիրտէն, անլէրին իսքանընա, վէ մէտէնկյէթի թէլզբն իչին, թալիմ ու թահսիլինէ խըտմէթ իլէ օլուր։

«Ղազէթալարըմըզ շու եօլտա պիր էսատ իսղէրինէ խըտմէթ իտէրլէր իսէ, օ թարաֆ Օսմանլըլարը լահաթ պուլուր։»

(Ճէրէյրէէ Հ-Վ-դ։)

Պու պէնատէ էսէրի խալիսէթ պուլունտուղու կիպի, շանանը տիգդաթ վէ միւթալաա ֆիքր ու նօգթալար տախի պուլունտուղունան, քէմալի մէմնունկյէթլէ տերճ իթտիկիմիզլէ պէրապէր, սայիր Թիւրքճէ ղազէթալարընը տախի, էօյլէ ղարազ վէ թէասսիւպ էսէրլէրկյլէ տօլու օլան, վէ Քիւրտլերի թահրիք իտիպ, վէ միլլէթիմիզին տախի մուճիպի մահգունկյէթի պուլունան պէնտլերտէն սարքը նազար իլէ, միլք ու վաթանա միւֆիտ օլուպ, վէ թարաֆէյնի ղայրէթի վաթանիյէյ վէ հիւսնի մէվէտտէթէ տավէթ իտիճի պէնտլէր եազմալարընը, վէ էմրի պասիրէթէ տայիր նասիհաթլար վիրմէլերինի, վաթանտաշլըգ վէ քէմալէթ նամընա օլարագ, տավէթ իտէրիզ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ներսէս Սրբազան հաղրէթլերի ճիւմատա կիւնիւ Թարապեատա Ինկիլթերրա սէֆիրի միւսիւ Կոշէն իլէ կէօրիւշիւլլեր տիր։

ՄԸՍԸՐՏԱՆ ՄԻՏԹՈՒՊ

15/27 մայիս 1880 Դահիրէ

. . . Միւէլլիֆ,

Խայլի սէնէլլերտէն պէրու սաղ պիր էօլիւ հալինտէ պուլունան Խուրենեան վարժարանըմըզը քէսպի հաեաթ իյլէմէսի իշին, պունատան չէնա մահ ադատմ Ուսումնասիրաց ընկերութիւն նամի իլէ պիր ճէմկյէթի թէշքիլ օլունտուղու մալիմիւզ տուր։ Ճէմկյէթի քէնտի մագսէտինէ միւմքին մերթէպէ իրմիշ օլմաղին, կէչէն հաֆթա եէօմ իլ բազար մայիս 4/16 տա, պէր վէչէհի ամթի ղինէթի իլէ քիւշատ օլունմուշ տուր։

Պէշ կիւն էվվէլինտէն իրանլար, լաղբմ կէլէն մահէլլէրէ թալիգ վէ թէվզի օլունարագ, ճէմկյէթի թարաֆընան խասսէթէն մէքթէպիմիզին միւսսիսի միւթէմէտիա Կարապետ էֆէնտի Գալուստեանը ըուհի իշին դուտտաը Շէրիֆ թագալու իթտիրիլէճէկկի, վէ քիկիսանընն խիթամընտա տախի մէքթէպ կիսիկիպ, քիւշատը ղինէթի իճրա օլունաճագը, ըիայէթլու միլլէթտաշլարըմըզա պիլ պէեան տավէթ օդունմուշ իսի։

Օն սէնէ տիր պունատա պուլունտուղում հալտէ, կերէք Ս. Զատիկ, կերէք Ս. Ծնունդ կիւնլէրինտէ, քիլիսէմիզտէ պու գատար ճէօմատի կէօրիւմէտիկինի թատիդ պիրլէ, մէքթէպ սէտասընա հեր մահէլլտէ օլտուղու միսիրլու, պուրատա տախի, միլլէթտաշլարըմըն իպարագ իպլէտիքլերի շու միւպարէք տույղու վէ դօշմալարընը կէօրմէմ, էջէ հիսս իպլէտիմ մէսէրլէթին թարիֆինտէն ահիղմ։ Լաղբմ կէլէն տուտարընն իճրասը իյէ խիթամընտա, կերէք գատան վէ կերէք երքէք օլարագ տէօրթ եիւզէ գարիպ միլլէթտաշլարըմըզ, մէքթէպ ճանիպինէ ահէսթէ ահէսթէ կիթմիշլեր տիր։

Մէքթէպին սօգադ գալուսու, վէ նէրսիսէն պաշը, վէ իշերի գաբուսու, խուրմա տաղլարը վէ չիչէքլեր իյէ թէկնին խոնլարկի կիպի, պէօյիք սալօն իսէ, Հայկ Վարդան, վէ Խորէնացի, վէ Մայր Հայաստան, վէ մէքթէպին միւէսսիսի Կարապետ էֆէնտի Գալուստեանընն թասվիրլերի, վէ ճէմկյէթին նամը, վէ Ա. Բ. հրուֆաթը վէ 1–2 բագամլարը, եանի (իլմին իլէ պաշլանկըճլարը) պէեաղ գումաշլար իւղերինտէ, կիւղելճէ եաղըմըշ օլտուղու հալտէ, սանճագվարի թէմէվվիւճ իյլէտիկի, հեր քէսին նազարընը ճէլպ իյլէմէքտէ իսի։

Եվվէլ էմիրտէ, քահանամըզ պիր տուա սէօյլէյիպ, զինէթի շակիրտանընն իլք երգլերի իլէ քիւշատ իյլէմիշ տիր։

Սանիէն, Կարապետ էֆէնտի Շէրիտճեան, միլլէթիմիզին իլմ ու ֆինունանէ՝ տերէճէ իհթիաճը օլտուղունու, վէ թայեին օլունան մուալիմէ վէ մուալիմէրին իսմ վէ վազիֆէյերինի, վէ շիրքէթիմիզին գատիմ օլապիմէսինին, միլլէթտաշլարըմըզին սէպաթքնա մերդ-ԷԷ դարընտու մուֆասսալէն կիւղելճէ էյլահ իյլէտիկի, էլ չըրմալարը իլէ թահսին օլունմուշ տուր, ադքպինտէ իքինճի սալօնտա պուլունուպ տա ճայնտուր հօճալարը օլան Պետրոս վարժապետ գումանատը իլէ, Եէնէ շակիրտան թարաֆքնան կիւղելճէ պիր երգ օդունմուշ տուր։

ԿԻՃԷ ՍՈՒԼԹԱՆԸ

(148)

—

պէհ իսիեօրում, տէտի Եիւքսէք սէպէ։

—Էվվէթ, ագիղիմ պարօն, սէն։

—Լաքին սէն տիմանէսին։

—Խա՛յր, պէն հէր շէյի պիլէրէք վէ կէօրէրէք սէօյլէրիմ։

—Ֆագաթ նէ՞ իշին սէնի թագպէհ իսէճէյիմ։

—Սէնին իշին բէք չօգ շէյ եարտըմ, անընն իշին։ Պունունլա պէրապէր սէնին զարազ ու ատավէթին հէմ մանէրգա մուվաֆէգ տըր վէ հէմ թապիի տիր։ Հալ պու քի չունու տախի իլավէթէն սէօյլէրիմ քի, սէնին զարազ ու ատավէթին պէնի դօրդութմաղ։ Իմոի, Բէ՛բժան, պիր աղ սէրպէսթի օղ, վէ պու սէօղիւմիւն տօղրու օլտուղունու աշիքարէն պէեան իյլէ։ Օղ մագբիթ սէնին հագգընտա օլան հիւրմէթի վէ ըիաեէթիմ տահա զիեատէ օլաճագ տըր։

Պարօն, ումուղարընը սիլքինէբէք,

—Պիլմէմ՛քի, տէտի, գանդը սինէք սէնի սօղուեօր, վէ պէն վագաա սէնին պու սէօղլէրինատէն միւթէհամիր օլմալը իտիմ ամմա, նէ՞ լազըմ։ Պէն պու կիպի շիւպհէլէր իյլէ ուղրաշմագ իսթէմէմ, չունքի պէօյլէ շիւպհէլէր, ապէս օլմագ ճիհէթլէ, քէնտի քէնտիլէրինէ չիւրիւրլէր։ Պինապէրին, ըէճա իտերիմ, պու սէօղլէրի պրագալըմ տա, ճիտտի իշլէրիմիզէ պագալըմ։

—Բէք իյի, ագիղ տօսթում, պէն սէնին էմրինէ թապիյիմ, հէր նէ մատատ իւղերինէ իսթէր իսէն, գօնուշալըմ։

—Պիղիմ պիրլիքտէ կէօրէճէք պիր հիսապըմըզ վար տըր։

—Է՛յ պու հիսապը կէօրմէք իշին մի պանա կէլտին։

—Շիւպհէսիզ։

—Պու սէնին տօղրուլուղունտանա պիսյիք պիր շէրէֆ կէթիրիր, լաքին պէնիմ սանա էհթիյյէթի քեամիլմ պուլունտուղունան, պու գատար աճէլէ իտէճէք սէպէպին եօգ իսի։ Տահա սէքիզ կիւն վէ զիեատէ տէ պէքլեէպիկիր իսիմ։

—Պէն եիկիրմի տէօրթ սատթ զիեատէ պէքլեէմէզ իսիմ, վէ պիր ան էվվել պու իշէ խիթամ վիրմէք արզուսընտէ պուլունմագտա իսիմ։

—Շիւքրանկյէթինէ խիթամ վիրմէք իսթէր իսէն, տէյի՞լ մի։

—Խա՛յր, էսէֆ իթտիկիմ կէչմիշ պիր զէմանա։

—Պրա՛վո Բէբժան, կէօրիւեօրում՛քի սէն էհլի նամուս պիր քիմսէ օլտճագսըն։ Ֆագաթ իյի խաթրըմա կէլտի, պիր միլեօնլուգ ճիհէզէ սահիպ օլտուն մու։

—Էվվէթ։

—Կիւ՛զէլ ագչէ, հէմ հագգըյլա գաղանըլմըշ բաբա։ Իշթէ շիմտի սէն, իֆլաս օլմաղտան էվվէլքի հալինտէն առհա զիեատէ սահիպ սէրվէթ օլտուն։

—Եանի, հէնուզ նէրտիվէնին պիրինճի գատէմէսինէ պասըմ, ֆագաթ պալեասընա վասլ օլաճաղըմ։

—Պու պապատ պէն տէ սէնինկի հէմֆիքեարըմ, վէ պունուն իշին սէնտէ հեր խասսէ մէվճուտ օլտուղունու պիլիրիմ։ Հալ պու քի նէ լազըմ ուզուն պահսիարա կիրիշմէք, շիմտի սէն պանա պօրճունո՛ւ մու կէթիրտին։

Բէբժան, պաշը իլէ էվվէթ մանէասընը իյմա իտէր պիր իշարէթ իթտի։

—Էկէր եանըլմահեօր իսէմ, տէվամ իթտի Կուլ, սէնին պանա օլան պօրճուն իչ Եիւզ պին ֆրանգ տըր։

—Խա՛յր, եանըլմահեօրսուն, շունքի հագգդաթէն պէնիմ սանա պօրճում իչ Եիւզ պին ֆրանգ տըր։

Բէբին, մէրգումուն Եիւզիւնէ պագարագ,

—Ֆագաթ, ագիղիմ, պու մէպլաղ սանա բէք չո՛գ մու կէօրիւնիւեօր, տէտի։

—Պէն պէօյլէ պիր շէյ սէօյլեօ՛րմուեում։

—Էկէր ֆիքրինտէն կէչիրիեօրսան, սէօյլէմէլիսին։

—Խա՛յր, պէն պէօյլէ պիր շէյ ասլա խաթրըմտան կէչիրմէեօրում։

—Բէք ագբլբըգ խաեեօրսուն, զիրա մէմուլին զայրի սուրէթտէ էլտէ իթտիկին շու միլեօնու վէ խաեալ իյլէտիկին շու պիսիք վարիտաթըն պիրինճի գատէմէսինի, օն բարասընա գատար պանա վաճիպսին, վէ պէն էկէր պու մէպլաղըն նըսֆքընը սէնտէն թալէպ իտէճէք օլսամ, պիսիք պիր շէյ մանթլուպ իթմիշ օլմամ։ Պէն օրմասա իտիմ, սէն հիչ պիր շէյ էլտէ իտէմէեէճէք իսին։ Պու սէրվէթէ սէնի սահիպ իյլէեէն պէն իմ, իմոի սէնին մալին պէնիմ տիր։

Լիւք, պու լազբրաբլարը իշիթիկի զէման տիթրէմէքտէ իսի։ Ֆագաթ գբրմըզը էվին սահիպսի պիրտէն պիրէ սէսինի թէպալիլ պիրլէ, միւլայիմ պիր սէտա իլէ,

—Զանն իտէրիմ՛քի իսկեաթ օլսուն, տէտի, իշթէ պանա լազբմ օլան տա պու տուբ։ Պու հալաէ ա-զիղիմ պարօն, սէն միւսթէրիհ օլ, Եիւզ Եիւզ պին ֆրանգ պէնի խոշնուտ գբմաղա քեաֆիտիր, վէ պէն, պանա օլան վասընտան զայրի պիր շէյ իսթէմէմ։ Կէօրիւեօրսուն Եա նէ՞ տէրէճէ ալիճէնապ օլտուղումու։

Բէբժան թէշէքքիր պէեան իթմէք թարգընտա եավաշ սէտա իլէ պաղը քէլիմաթ իրատ իթտի։ Բէբրին, մէրգումուն սէօղիւնիւ դաթթ իտերէք,

—Բէք իյի, բէք իյի, տէտի, պունունլա պէն շունու սանա իսպանա իսթէր պիր իշարէթ իթտի

Ծալիսէն, Կարապետ էֆէնտի Տ. Ադամեան, միլէթիմիզին աթիդ օրուպ թէվրատտան իսպաթընը կէթիրէրէք, տայնմա միլէթիմիզաէ զուհուր իտէն պէօյիւք զաթլարըն իլմ ու ֆինուն խըտմէթ իտէր օրտուղլարը, վէ Ռուսիատան Մէլիքօֆու, Մըսըրտան տախի Նուպար բաշաէք իպրաղ իյլէյիպ, մէքթէպին միւէսսիսի Կարապետ էֆէնտի Գալուստեանքն միլէթէ իհտա եյլէտիկի մէքթէպտէն տօլաէք բահմէթի, վէ ճէմիյյէթիմիզ տիվան մէճլիսի սաենապետի Յակոբ պէյին քէնտի վաղիֆէսինտէ պիլա գուսուր վուգու պուլան խըզմէթին մէտհ ու սէնայէր իլէ սէօյլէտիկի կիպի չէվքէթլու Բատիշահըմըզ էֆէնտիմիզ, վէ Խտիվիմիզ հազրէթինէ վաճիպտէն օլան տուալարը իֆա իտէրէք խաթմի քէլամ իյլէտիքտէ քէզալիք էլէրբրմալարը իլէ թահսին իտիլմիշ, վէ եինէ շակիրտան պիր երդ սէօյլէմիշ տիր։

Բապիան, մէքթէպլիմիզ մուալիմէսի մատմուազէլ Բօլին, Արթին պէյ հադգընտա լիսանը Արէպի իւղրէ ուֆագ պիր պէյթ օգուտուշ քէզալիք թահսին իտիլիպ վէ պիր տէ երդ սէօյլէնմիշ տիր։

Խամիսէն, սճիզլէրի իրմին էլղէմիյէթի իլէ, իլմ ու ֆինունա մալիք օլան միլէթլէրին, նէ եւրոսէք մէվզէլարտա պուլունտուգլարընը, սալթ թարիխլէրտէ օգուտմարընը, սալա կէօզլէրիմիզ իլէ կէօրմէքտէ օլտուղումուզու, վէ ճէմիյյէթին մէքթէպլի գաեբրապիմէսինին, հիսէտտարանքն քէնտի պօրճարընը, վագթինտէ էօտէմէլէրի իլէ, վէ հէր կիւճլիկէ զալէպէ, ագճէ իլէ օլաճաղընը, վէ հաղբր չակիրտանքն մա ֆէվգինտէ, չակիրտան իյին մահիյյէ դէրդ լիրա սարֆ իթմէք իւղրէ, հօճալարը ճէմիյյէթ թայէին իյլէտիկինտէն, հէրքէսին ախէր միլէթ մէքթէպլէրինտէ պուլունան էվլատլարընը, քէնտի մէքթէպլէրինէ կէթիրմէյէ իլէ, էվլատլարընը, բուն Հայ էէթիշիրմէյէրի իլէ սայրէյտէն պահս իյլէյիպ, խաթմի քէլամ իթմիշիմ տիր, վէ եինէ պիր երդ օգունմուշ տուր։

Սատիան, Կարապետ էֆէնտի Միքայէլեան, մէքթէպին էյլէմիյէթի, վէ պու ուղուրա բարա վիրմէքլիկին ազիզ պիր պօրճ օլմասընը, լաքին, վիրմէքլիք նէ գատար կիւզէլ իսէ, վիրտիկինին մագսէտինէ սարֆ օլունուպ օլունմասընը պարաշթըրմամագլըղին տախի գատար մուզիրը պուլունմասընը, վէ միւթէվէֆա Կարապետ էֆէնտի Գալուստեանքն մէքթէպլի ինչա, վէ պունա 400 լիրա իրատ կէթիրիր պիր չիֆթլիք իհտա իթմէսինէ, լաքին, պիզլէրին ուեուեուպ արաշթըրմասըզմըզատան, պիր վագթ իյին թահթք թէհլիքէտէ գալմասընը իպրաղ իլէ, խաթմի քէլամ իյլէմիշ, թահսին օլունմուշ, էլ չըրբըմշ, վէ եինէ պիր երդ սէօյլէնիպ, Ղանը պիր տէլիգանը, սոն օլմագ իւզրէ, մէքթէպ վէ իմ ու ֆինուն իւղէրինէ, բէք կիւզէլ վէ միֆիտ պիր ճառ օգուեուպ, էլ չըրբմասը իլէ, սոն պիր երդ իլէ չակիրտան աշաղը ավուեա լինմիշ, վէ օնտա ումամ ֆմիլէթաշլարըմըզըն միւֆարէքէթլէրի խիթամընա տէկին, կիւզելճէ երդլէրէ տէվամ օլունմուշ տուր։

Ճէմիյյէթ թարաֆընտան, ավլուտա չիչէքլէր իլէ իհաթա օլունմուշ պիր թապագ գօնուլուպ, վէ էթրաֆընտա պուլունան էֆէնտիլէր, ագճէ վիրէնէ, վէ վիրմէյէնէ կիւլէր վէ չիչէքլէր թագտիմի իլէ թէպրիք իյլէմիշլեր տիր։

Միւէրլիֆ, իշպու զիյնէթտէ, հէր քէս իւղէրինտէ կէօրիւնէն թէմիզլիք, սուսլուղ իլէ, պէօյիւք սալտնտա զիյնէթ հէնկեամընտա ասլա սիկարա իշիրմէմէսի, բէք թահսին օլունաճագ պիր հալ օլմուշ տուր, վէ ճիւմէնին լէհճէսինտէ կէօրիւնէն մէսէրրէթտէ էան տէվամ իյլէմէքտէ տիր։

Միւէսսիսի մէքթէպ օլան միւթէվէֆա Կարապետ էֆէնտինին էհլի Արուս հանըմ Գալուստեան, զիյնէթի մէզքիւրտէ հաղբր պուլունուպ, վէ իւշ կիւն սոնրա խասէթէն պիր թէշէքքիւրնամէ, մէզքուր իմ բէրվեր ճէմիյյէթ մէճլիսինէ իրաալ իյլէտիկի կիպի, մէքթէպիմիզին եալընըզ պիր գուսուրու գալմըշ օլան օն պէշ ատէտ եէթիք բէնճէրէյէր իյին տախի բերտէլիք գումաշ կէօնտերիպ, վէ շէհրիյէ վիրմէքտէ օլտուղու օթուզ ֆրանգատան պաշդաճա, եարընմտա տախի պուլունաճաղընա տայիր օլան վատէրի իլէ, ումումի աղա պուլունան զաթլարը, թէշէքքիւրէ պօրճլու իթմիշ օլտուգլարը աղալար նամընա ալէնի օլարագ, հանըմը միւմիկէյհատա, թագտիմի թէշէքքիւրի ավիմ իտէրէղ։

Յովհաննէս Գ. Պալըճեան

Պէօյէ պիր զիյնէթ, հաղգըյրա մուճիպի մէսէրրէթ վէ շահանը թէշէքքիւր պուլունտուղունտան, պիղ տախի, շակիրտան վէ մէլլէթ նամընա օլարագ, կէրէք միւթէվէֆա Կարապետ էֆէնտի Գալուստեան, կէրէք հավայյէթլու հանըմ էֆէնտիլէրի, կէրէք հավայյէթքեար զաթլար, վէ կէրէք զայրէթքէշ էֆէնտիլէր վէ ճէմիյյէթ հաղգընտա, իզհարը թէշէքքիւր իյլէրիզ, իշթէ միլէթիմիզ իշին պատիվ թէսլի օլաճագ պիր շէյ վար իսէ, օտա եալընըզ պու մէքթէպճէ տէրքեար օլան արզու վէ զայրէթ էսէրի տիր տէնիլսէ ճայիզ տիր։

ՆԷՎԻՅԷ

Տէյլի Նիուս զազէթասընտա օգունտուղունա կէօրէ, ժէնէրալ Լօրիս Մէլիգօֆ, Ռուսիատա սեան վէ մէպուսան մէճլիսլէրի թէէսիսի իշին իմբէրաթօրա պիր լայիհա թագտիմ իթմիշ իսէ տէ, իմբէրաթօրը միշարիլէյհ թէքլիֆը մէզքիւրու ըէտտա իլէ, «պէն էօլտիւքտէն սոնրա վարիսլէրիմ իսլահաթը լազըմէյի իճրա իտէրլէր» տէմիշ տիր։

—Ֆրանսանքն Լիոն շէհրի ճիվալընտա Էէրինս նամընտա պիր քէօյտէ 19 եաշընտա պիր տէլիգանը, 60 եաշընտա օլան բէտէրինի գաթլ ու թէլէֆ իյլէմիշ տիր։ Մէրգումը, պիր դաշ այ էվվէլ ֆէվվթ օլան վալիտէսինի տախի էօտիւրմիշ օլմասընտան շիւպհէ օլընքեօր։

—Մայիսին 18 լենճի կիւնիւ Ա-վսթրիանքն Թիրոլ շէհրինտէ քէսրէթ իւղրէ գար եաղըպ սօղագլար գարտան կէչիլմէզ օլմուշ տուր։

—Ֆրանսանքն Սալօն շէհրինտէն մայիս 27 թարիխի իլէ չէքիլմիշ օլան պիր թէլէկրաֆնամէտէ օգունմուշ տուր։

Տիւն ադշամ սաաթ 9 տա բոստարապասընը կէօթիւրէն միւսիւ Տըլօբի արապասընտա գաթլ օլընըպ բոստա չանթասը ղասպ իտիլմիշ տիր։ Զանթատա, հէր պիրի իքի պին ֆրագլըգ իքի պանդնօթ զուհուր իթմիշ տիր։

—Վայրաբէդոտան մայիս 24 թարիխլէ աթիտէքի թէլէկրաֆնամէ քէշիտէ օլընմըշ տըր։

«Տաշլա շէհրի պէթէքրար թօբա տիդիլմէէ պաշլատը։ Անդոնա շէհրի ադղոդա ալթընա ալընը։ Եիլի ատա քիրիլօգիմպատտա Բէրու ատաքիրինէ զալէպէ չալարլար։»

—Պու քէրէ Զվիյէրինին Ֆրիպուրկ շէհրինտէ ոճայիպ պիր շիրքէթ թէշքիլ օլընմըշ տըր։ Մէզքուր շիրքէթ աղա օլանլար, պունատան պէօյէ պիրիսինէ սեյամ վիրմէք իշին շապգալարընը չէգարմագլա եաղըպ էլ սըգմագլա իդթիֆա իյլէեէճէքլեր, վէ իշ պու դարարլարընը իճրա իթմէք իշին եէմին իթմիշլեր տիր։ Պունլարըն զանընընտա շապգաեը սըգ սըգ չէգարմագլա աղբը խասթալըգլար զուհուր իտէր իմիշ։

—Կէչէնտէ Դալիֆօրնիատա շըմնաքֆէր գաթարը պիր քէօբրիւնիւն իւզէրինտէն կէչմիյի սըրատա քէօբրիւ եէգբէրպ եօլճուլարտան ան մագթուլ վէ ալթմըշ մէճրուհ վուգու պուլմուշ տուր։

—Ինկիլթէրրա բարլամէնթօսընքն մայիս 22 տէ վուգու պուլան իճթիմանտէ, միւսիւ Հարթինկթըն, Աֆղանիսթանտա 60 պինտէն զիեատէ ասքէր պուլընտըղընը, վէ շիմոիեէ գատար Աֆղանիսթան մուհարէպէսի իշին 10 միլեոն լիրա սարֆ իտիլիկինի, վէ Աֆղանլար, Ինկիլթէրրա տօսթ պիր էմիր ինթիսապ իյլէտիքտէն սոնրա, Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի ասքէրինի թէարիճէն կերի չէքէճէկինի պիլտիրմիշ տիր։ Միւսիւ Կլատսթօն իշպու իճթիմատէ հիւքիւմէթին, Թիւրքիատա Ինկիլթէրրանքն մէնաֆիինէ մուվաֆֆագ պիր բօլիթիգա իթթիխաղ, վէ տիւէլը սայիրէ իլէ պիլիթթիֆագ տէվլէթը Ալիեէ իւզէրինէ իճրայի նուֆուզ իտէճէկինի սէօյլէմիշ տիր։

Միւսիւ Տիլք տախի Եունան մէսէլէսինին, Պէրլին բրօթօգոլու ահքեամընճա հալը ու թէսվիեէսինէ զիեատէսիյլէ իւմիտի պուլընտըղընը, վէ Գարատաղ մէսէլէսինէ կէլինճէ, պու մէսէլէնին հալլի իշին Իթալիա հիւքիւմէթի թարաֆընան թէքլիֆ օլընան սուրէթը թէսվիեէ հագգընտա քեաֆֆէյի տէվլէթլէրին հէմֆիքեար օլարընը պիլտիրմիշ տիր։

—Ճէզայիրտէն մայիս 22 թարիխի իլէ չէքիլմիշ օլան պիր թէլէկրաֆնամէտէ օգունմուշ տուր։

Տիւն Արապքն պիրի կիւնտիւղ վագթի պիր եէհուտիյի պիլա սէպէպ գաթլ ու թէլէֆ, վէ մուախարէն սայիր պիր թագըմ եէհուտիյի տա էօտիւրմէք թէճրիպպէնտէ պուլընմըշ տըր։

Ա. Ր Ե Գ Ա Կ

ՀԱՆԴԷՍ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ

Ա. Յ. Զատէեան

ԽՄԲԱԳԻՐ

Մ. Յ. Բաբսեղեան

Պու տէֆա պալէատէքի իսմ վէ իմզալէր իլէ, ուլում ու ֆիւնունտան պահս իտէր, էրմէնիճէ լիսան իւզրէ, վէ պագը իլմէ վէ տանաթա տայիր ըէսիմէրի տախի շամիլ պուլունտուղու հալտէ, պիր ըիսալէյի միւֆիտէ բունիւմայի զուհուր օլտուղու մա մէճմունիյյէ կէօրիւլմիշ տիւր։

Մէզքիւր ըիսալէ հաֆթատա պիր տէֆա չէգարըլաճագ օլուպ, սէնէվի գէյմէթի 70 ղրշ. օլտուղու կիպի, էլտէն տախի 60 ար վարաեա սաթըլմագտա, վէ Իսթանպօլտա Ֆիւրքճիւ խանընտա, Գալաֆեան թապխանէսինտէ կիւզելճէ թապ իտիլմէքտէ տիր։

Էհալիմիզին ուլում ու ֆիւնունճա էշէտտի իհթիեաճը պուլունտուղունտան, վէ պու եօլտա ըիսալէլէր իսէ, մէնֆաաթը ադիմէյի մուճիպ օլաճագլարընտան, թապ ու նէշր վէ թէէլիֆինէ հիմմէթ իտէն զաթլարը թէպրիք իթտիկիմիզէ պէրապէր, հէր քէսի տախի, կէրէք թէշվիզ վէ կէրէք իսթիֆատէ նիյէթի մէմմուհէսիյլէ, գրասթընտ հիմմէթ վէ միւսաղաթլարընը տալէթ վէ նասիհաթ իտէրիզ։

տէտի, իւղէրինէ մարքի տը Լաթուր-Լանտրինին սախթէ իմզասընը վաղ իտէրէք, մէրգումտան ամրշ օլտուղուն իլքի եիւղ պին ֆբրանգլըգ սէնէատէն պահս իտիօրտուն, վէ պու սէնէատի թէքրար էլտէ իթմէք արզուսինտէ պուլունուեօրտուն։ Պու իսէ բէք հաղգլը օլտուղունատան, շիմոի կէթիրիպ, մէզքիւր սէնէատի սանա իեատէ իտէրիմ։

Բէրլին, եէտինտէն ասլա աեբրմասընը պիր անախթար իլէ, կիտիպ տիվարլար իշինտէ օեուրմուշ օլան վէ պիսիլիք սալանքն թախթա գարլամալարընայա սէթր իտիրմիշ պուլունան կիպլի տօլապարտան պիրիսինի աչտը, վէ պանգնօթ տէմէթինի չէլիքտէն պիր սանարգ իշինէ աթաբգատան սոնրա, պիր չէքմէճէ իշինտէ պիր եըղըն մէվճուտ օլան քեաղրտալար վէ սայիրէ արասընտան, գրալիեէթ տամղասընայա պէրապէր մարքինին սախթէ իմզասը եանընտա Լիւքիւն իմզասընը համիլ պուլունան սարարմըշ պիր քեաղրտ ալտը, վէ կէլիպ մէզքիւր քեաղրտը Լիւքէ թագտիմ իտէրէք,

—Իշթէ, ագիզիմ պարօն, տէտի, օն սէնէատէն պէրու էօմրիւնիւ բահաթսըզ իտէն քեաղրտ պու տուր։ Պունտան պէօյէ բահաթ ուեուեապիկիրսին, պունու սէնին իշին տէրունի գալպիմտէն թէմէննի իտէրիմ։

Լիւք, մէզքիւր սէնէատի ալըպ, բարա բարչա իթտի, վէ բարչարընը աթէշէ ատտը, վէ պու բարչարընը ալէվ իշինտէ եանարընը կէօրէրէք,

—Արթըգ էսարէթ զինճիրիմ գըրբըլտը, վէ նիհատէթ սերպէսթիեէթիմի էրտէ իթտիմ, տէտի։

Բէրլին, Լիւքիւն շու հալինի կիզլիճէ գօղամագտա օլուպ, կիւմէմէք իշին տուտագլարընը ըսբրմագտա վէ ֆիքրինտէն,

—Զէվա՛ղը վէ շաշգընն ահմագ, տիմէքտէ իտի, շիմոի տահա պիեատէ պէնիմ բէնչէմ ալթընտա պուլունմագտասընն։

Պատէհու մէզպուրէ աշիքեարէն չէօյէ իլավէ իթտի։

—Արթըգ պաշ պաշա կէլտիք, վէ պիրի պիրիմիզէ իյի տօսթլար օլաճաղըզ, տէյի՛լ մի։

—Էվվէթ, էօրիմէ գատար տօսթ օլաճաղըզ, տէեու ճէվապ վիրտի Լիւք, վէ ֆիքրինտէն տախի, էվվէթ, սէնին էօրմէնէ գատար տօսթ օլաճաղըզ, վէ էկէր պու մատտէ պանա ըաճի իսէ, չօգ սիւրմէզ ֆիիրէն իճրասը կէօրիւլիւր, տէտի։

Զանն իտէրիպ քի պու խուսուս, իլքի միւքէմմէլ տօսթլարընն եէկտիկէրլէրինի թագտիրէ բէք շաեէսթէ օլտուգլարընը իսպաթա քեաֆի տիր։

Պատէհու Բէրլին շու վէճհ իլէ տէվամ իթտի.

—Մատամ քի պէօյէ իսէ, ադիմ պարօն, տէտի, հաղգընտա հայիզ օլտուղուն էմնիյյէթի տէվամ իտէճէկինի մէմուէ իճթիսար իյլէրիմ։

—Տօ՛սթում, թէէմին օլ քի պէնիմ սանա էմնիյյէթի քեամիլէմ վար տըր, վէ մէմուլ իտէրիմ քի, սէն տէ պանա միհթաճ օլտուղում զէման, նասիհաթլարընը տիրիլ իթմէզսին։

—Պէնիմ թէճրիպէմ վէ մաղլումաթըմ հէր վագթի սէնին էմրին թահթընտա պուլունաճագ տըրլար, վէ հէր նէ վագթի անլէրէ միւրաճաաթ իտէր իսէն, լազըմ կէլէնի իճրա իտէճէք տիրլէր։

—Իհթիմալ տիր քի պունա եաղընտա իհթիեաճ կէօրիւլէճէք տիր։

—Բէք իյի, լաքին միւսաատէ իտէր իսէն, սօրաճագ պիր շէյիմ տահա վար տըր։

—Պիր շէյ տէյիլ, էկէր եիւղ սիւալին տէ վար իսէ էթ, ճէվապ վիրէճէյիմ։

—Շիմոիքի թասավվուրլարընն նէ՞ տիր։

—Գարնավալըն սոն սալը կիճէսինտէ պու մատտէ իւղէրինէ վուգու պուլան միւքեալէմէյի տէրխաթը ի՞թմէեօրմուսուն։

—Օ միւքեալէմէ քեամիլէն խաթրըմտա իսէ տէ, սէնին օլ վագթիքի արզու վէ հըրսը շանլարըն, պու կիւնքի կիւնտէ այնը օլամազլար, զիրա սէնին կիպի, եէտի եիւղ պին ֆրանգ նագտը վէ իքի միլեոն լիրալըգ իթիպարը օլան, վէ Սիմէօղ ֆամիլեասընքն պիր թանէճիք գըղընը մէսուտ զէվճի պուլունան զէնկին պիր էֆէնտի, պիր թագըմ զարիպ բլանլարա թէշէպիս իտէրէք միֆիս օլմուշ, վէ պին լուի իսթիգրաղ իթմէք իշին, Բէրլինի ալտաթմտեա չէգըշմըշ օլան պիր սէֆիլ ատէմ կիպի տիշիսմէղ։

—Պէնիմ հըրսը շանլարըմ, պէնիմ արզուլարըմ վէ իմմիտլէրիմ, պունատան պիր այ էվվէլ նէ իտի իսէլէր, եինէ օ տըրլար, եանի, պիր աղ էվվէլ պանա սէօյլէտիկին կիսլի, պէնի Բարիզին սուլթանը իտէճէք օլան ֆէվգէլատէ բլանլարը ֆիիլէն իճրա իտէճէկիմ, վէ էվվէլ պէ էվվէլ Օթել տիւ Տիապլըեը սաթընն ալաճաղըմ։

—Օրանքն սաթըլըգ օլտուղունա էմի՞ն միսին։

—Մէզքիւր պինանքն ֆիրուխթինէ մէմուր օլան շախս, Բա-տըլա- Միւլ սօգաղընտա Մարէ նամ մահէլլտէ վագը հօճա Արիսթիտ Պօնէն նամընտա պիր քիմսէ տիր։ Պունատան էվվէլ պաշգալարը տախի օլ պինանքն ֆիրուխթինէ մէմուր օլմուշլար իսէ տէ, քիմսէեէ սաթամամըշլար տըր, վէ էկէր պէն թարիպ օլմասամ, շիմոիքի մէէմուր տախի պիր շէյ մուվաֆֆագ օլամաեաճագ տըր։

—Օրասը էօյլէ, լաքին պու իշի նէ՞ վագթի պիթիրէճէքսին։

—Եարընն։

—Նկյյէթին մէզքիւր օթէլտէ սաքին օրմա՞գ մը տըր։

—Շիւպհէսիզ։

—Լաքին օ էսկի պինա հաղգընտա պէյն էլ նասբէք չօգ ֆէնա բիվաեէթլէր վար տըր։

Քէրժան, պու սէօզտէն, պօտրումար ալթընտա կէօրտիւքլէրինի տէրխաթը իտէրէք, տիթրէտի։ Պունունլա պէրապէր խթիհզաքեարի պիր սէտա իլէ,

—Աճա՛յիպ, սէն էօյլէ շաեանը իսթիհզա բիվաեէթլէրէ ինանը՞ըմըսընն, Բէ՛րին, տէտի։

—Պու պէնիմ սէօզիւմ տէյիլ, ալէմին սէօզիւ տիւր։

—Նէ՞մէ լազըմ պէնիմ պիր թագըմ ահմագլարընն էֆքեարը։

—Էկէրչի զէվճէն մատամ տը Քէրժան իլէ պիւսպիթիւն եալընըզըգ իշինտէ իմրարը էօմր իթմէք նիյյէթինտէ իսէն, մէզքիւր էֆքեարը նագարը իթիպարա արմամագտա հագգլըսընն։ Ցագաթ էկէրչի պունուն մուզայիրի պիւյիւք զաթլար կիպի սէֆահաթլա էօմիւր կէչիրմէք իսթէր իսէն, մէզքիւր թասավվուրունտա եանընլըեօրսուն։ Զիւնքի տիւնեա ահմագլար իլէ տօլու օլտուղունտան, քիմսէ սէնին խանէնէ կէլմէեէճէք տիր։

—Ագիզիմ, պէն՝ խանէմէ պիւթիւն չէհիր էհալիսինի վէ սէրայ խանէտանընը գապուլ իտէճէյիմ,

ՕԹԼԱԴՃԸԼԸԴ

Նասբէ քի սայիր զաղէթալարառ տախի օգուտնամադտա օլուպ, վէ թարաֆբէզա խէ, կէրէք պուրատան վէ կէրէք թաշրալարան խապէր վիրիլտիկինէ կէօրէ, եվնէ պու կիւնլէրտէ օթլադճըլըգ իտէն ութանմաղլար չօղալմըշ օլտուղունատան, պազը զաթլար, զաղէթաեա միշթէրի եաղըլմագլըդտան լեճթինապ իթտիբլէրի կիպի, նիչէլէր տախի բէշիման օլտուգլարընատան, միատէթի խիթամընտա պըրագմագլըդը նիյէթ իթմէքտէ տիրլէր, չինքի, մէրդուման արաբզ միրթէքիպ զէնկինլէր, պու ութանմազլըգլարընը պիր աէրէճէյ վարտըրմադտա իմիշլէր քի, ասբլ զաղէթաեա բարա վիրէնլէր, չօղ տէֆալար, եա հիչ օգուեամամադտա, վէ եավսատ պիր գաչ կիւնտէն վէ էլտէն էլէ, վէ էվտէն էվէ կէղերէք եբրթբլըպ քիրլէնտիքտէն վէ էքսիրլիքտէն սօնրա օգումադլըդա մէճպուր օլմադտա իմիշլէր։

Հէլէ օլ պուրատա, սաթըճըրա օնար բարա վիրիպ տէ զաղէթա իբրըպըլըպը լտէն ութանմադ միրթէքիպլէր տէ պաշգա տը՛ր։

Ամատա արթըգ ութանտաղալը մը։

ԻԼԱՆԱԹ

Խասքէօյտէ Բարմադ գաբու ճիվարընտա Փիլիպպոս օղլու սօգաստրնտա քեպին 31 Նիւմէրօլու վէ իչ օտալը պիր պապ խանէ սոթբլըգ պուրուլունատան, քէզպիք իշթիրասընտա թաշիպ օլանլարընը, մոթպուտամբզատան սիւալ իթմէլէրի։

ՏՕԳԹՕՐ ԹԷՎԼԷԲԷԼԻԵԱՆ

Միւմանիլէյ Տօպթօրուն, սըրտճա իլլէթինճէ մէհարէթի տէրքեար, վէ երկիրմի պէշ սէնէտէն պէրու ինտէլ նատ մէշհուտա վէ աշիքեար օրուղու կիպի, մէզքիր խատմալըդատան չիֆաբէզիր օրմուշ նիչէ միւթէպէր զաթլար թարաֆընատան տախի շէհատէթնամէլէրի պուլունտուղու հալտէ, Արնավուտ քէօյինտէ, Ագընթը պուրնունատա վագը ճամիի շէրիֆ եուզընընատա, քէնտի խանէսինտէ, հէր կիւն սատթ պէշտէն օնա դատար, մէզքիր իլէթէ միպթէլա պուրունանլարը դապալ իտէճէկի իթթար օլունտալ։

Հ. ՊՕՌԻԿԵԱՆ, Բ. ԲԱՐՈՒՆԱԿԵԱՆ
Վէ Մ. ԹԱՀԹԱՃԵԱՆ

ՄԻԻՀԷՆՏԻՍ-ՄԱՔԻՆԻՍԹ
Վէ
ՏԷՕՔՄԷՃԻ

Ազար գարաուունատա,
Իսկէնտէր ճատատէսինտէ Նօ. 69

Մէրդուման էնլի սանապթար, վարար մանքինալարը թամիրի, վէ սու վէ պուլու իլէ իշլէր տէ, իրմէն գուրարար, մանքինա վէ թուրումտա գուրուպ եէրլէրինէ վաղ իտէրլէր վէ լիթոկրաֆ մանքինալարը, վէ էնմայի ճինս գօնսոլ, պարգօն վէ օճաղ վէ խանէլէրատ գուլլանընան հէր ճինս տէօքմէ էշնա իմալ իտէրլէր։

Մէզքիւր ֆապրիգա պունարարն գաեէթ էհվէն ֆիեսթլա, վէ գաեէթ տատեանընդլը վէ գարիֆ վէ կիւղելճէ իմալինի աէրիւհատ իտէր։

12—8

ՊԷՕՃԻՒԲ ԱՏԱՏՍ.
ՄԻԻՍԻԻ ՆԻԳՕԼԱ ԺՕԱՆԻՏԷՍԻՆ
ՕԹԷԼԻ

Եաղ մէվսիմնատ մէզքիւր ճէղերէյի պիարէթ իտէճէք օլանարը իչին պիր օթէլ քիչատա օլընմըշ տը։

Իշպու օթէլ, վարօր խակէլէսի գուրպինատ տաղ թարաֆատա վէ քէօշէ պաշընատաքի պերինճի խանէ տիր։

Եէմէքլէրին ճինսինէ, եաթատաղ օտալարընը թէմիզլիկինէ, վէ սայիր ճիհէթլէրինէ կէլինճէ եալընըզ շուտու տէօյէրեր քի մանայիէյ մանսա Նիգօլա Ժօանիտէս, Դարաթատա քէօրբիւնին պարչընատա աչմըշ վէ իշլէթմէքտէ օլտուղու լուսա Նիգօլա Ժօանիտէս, Դարաթատա դանթա իլէ հէր քէսին թանքարդը պիր զաթ տը։

Մէրհումէ Պէհիճէ սուլթան հազրէթլէրինին թէրէքէսի, խազինէյի խասսայի շահանէ տայիրէսինտէ թէշքիլ պույրուլան գօմիսիօնու մանսուս մարիֆէթիյլէ, պէրնէհճի շէրի շէրիֆ թէսվիեէ օլունատաղընատան, մէրհումէյի միշարիլէյհատա հուգուգ խատասընտա պուլունանլարը 96 սէնէսի հազիրանընընը պիրինճի բազար կիւնիւնատէն պէտ իլէ, պէհէր բաղար վէ բէնչէնպիհ կիւնլէրի իշպու գօմիսիօնա միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։ 4—3

Թօքհանէյի ամիրէ իչին միւպասաեասընա լիւգում կէօրիւնէն 376 պին օգգա մէշէ քէօմիւրլիւ իլէ 7450 շէքի հաթապ, թարիխի գանթրաթատան օն պէշ կիւն սոնրա թէսլիմ միւպաշբրէթ օլունուպ, թայէին օլունաճագ մահէլլէրէ թէսլիմ իլէ, կէլէճէք 96 սէնէսի իլուլու զաեէսինատ արգասը ալընմադ, վէ մէզքիւր էլ մբգտար քէօմիւրիւն, պէհէր օգգատա օն օգգասը էլլէմէ վէ գուսուրու սբրա քէօմիւրիւ օլուպ, իշպու սբրա քէօմիւրիւ պէյլիք գալպուրընատան կէչիրիլէրէք, վէ մէզքիւր էլ մբգտար հաթապընը 700 շէքիսի, տէօրթ եարընընը մէշէ քիւթիւկիւվէ գուսուրու տախի Անատօլու վէ Ռումէլի մէշէ վէ կիւրկէն հաթապը օլմադ, վէ թէսլիմ օլունունճաեա գատար մէսարիֆաթը քեամիլէն միւթէահիտինէ բաճի պուլունմադ, վէ հէր թէսլիմինէն պահասը սուրէթի իսթիհսալ դընընալդատան սոնրա, Թօքհանէյի ամիրէ խազինէսինտէն 20 լիք սիմ մէճիտիեէ 20 ղրուշ հիսատընը յա բէշինէն թէսլիեէ վէ իյֆա իտիմէք շարթը վէ շէրայիթի սայիրէ իլէ սէնէյի մերդումէ հապիրանընընը իքինճի բաղար իրթէսի կիւնիւ միւզատէրի իճրա օլունաճաղընատան, իթանէ թաշիպ օլանլարընը շէրայիթի մէզքիւրէ թաֆսիլաթընը անլամադ իւղրէ, Թօքհանէյի ամիրէ մէճլիսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի։ 1—3

Ճանիպի Հիճազ իչին լիւղում օլան, բաքէթի տէօրթլիւտէն, էլլի ճաաթ իյլէմէլէրի։

Էվվաֆը հիմատաան խազինէսինտէ, մահլուլաթ տայիրէսինտէ, պէհէր կիւն միւզայիտէլէրի իճրա օլունմադտա օլան ամիիւզվիքը մահլուլաթընը, իշպու պին իքի եիւզ տօգսան եէտի սէնէսի, չէհրի մէճմուղի իւլ տախբրընը եիկիրմի պէշինճի բէնճէճմպհ կիւնինտէն իթիպարէն, չէհրի մէզքիւրուն եիկիրմի տօգուզունճու բաղար իրթէսի կիւնիւ սատթ պէշտէն օնա դատար միւզայիտէլէրինէ խիթամ վիրիլէճէկինտէն, սալիֆիլզվիքը պէշ կիւն միւտաէթ զարֆընտա, պէտէլթաթ մուզարրէրէլէրի իւղէրինէ զամմ իլէ թաշիպ օլանլար, ուսուլինէ թէվֆիզան, պէտէլի մանխամինինէն աշէրինէ միւսամի մէպլաղը, թէէմին ադճէսի նամը.լը, տայիրէյի մէզքիւրէյէ կէթիրտիքլէրի հալտէ, բէյլէրի թուրաճաղը, վէ միւտաէթի իլան մինդաղկէ օլտուղու կիւն ղարարատաէրի քէշիտէ դընընճաղը, դաթիէն իլան օլունուր։

Օսմանլը լիրասը 100 ղուրուշատան

Դընյէթի մանխամինէլէրի,

27,500	Դարաթատա Դարաֆաթ եէրի նամ մահէլլատ եէլէքէնճիլէր ճատատէսինտէ 53 Նիւմէրօ իլէ միւրաղդամ պէր մանճիպի խարիթա 28 ղիրա պիր գրթա արասի խալիյէնին պիւթիւնիւ։
50,000	Դարաթատա Դարաֆաթ եէրի նամ մահէլլատ Հիւսսամ էֆէնտի արասը տէրուսինտէ, պէր մանճիպի խարիթա 99 ղիրա պիր գրթա արասի խալիյէնին պիւթիւնիւ։
120,000	Դարաթատա Դարաֆաթ եէրինատ քեպին պէր մանճիպի խարիթա 424 ղիրա պիր գրթա արասի խալիյէնին պիւթիւնիւ։
80,000	Դարաթատա Դարաֆաթ եէրինատ Ուեուզ օղլու արասը էրթիրինատ, պէր մանճիպի խարիթա 260 ղիրա պիր գրթա արասի խալիյէնին պիւթիւնիւ։
50,000	Դարաթատա Դարաֆաթ եէրինատ Ուեուզ օղլու արասը խթիրինատ, պէր մանճիպի խարիթա 193 ղիրա պիր գրթա արասի խալիյէնին պիւթիւնիւ։
100,000	Իսկիսարայա Ամիդ Վալիտէ սուլթան ճամիի ճիվարընտա, պիր թարաֆը Ապաճըլար սոգաղը, վէ պիր թարաֆը դամվէճի Իպրահիմ աղա խանէսի, վէ թէնէքէճի Մուսթաֆա աղա պաղչէսի, վէ պաղէն վէղնէտար Հիւսնի էֆէնտի պաղչէսի, վէ թարիգի խան, վէ իքի թարաֆը Պաղլար պաշը ճատատէսիյլէ մահտուտ 3735 ղիրա պիր գրթա արասընէն պիւթիւնիւ։
60,000	Իսկիսարայա Ամիդ Վալիտէ սուլթան ճամիի շէրիֆի էվգաֆընատան, իքի թարաֆը Պաղլար պաշը ճատատէսի, վէ իքի թարաֆը թիմարխանէ պաղչէսիյլէ մահտուտ, թիմարխանէ իթթիխալինատ քեպին, թահթընատա իչ տատա քեարիկիր մաղազաեր միշթէմէլ, 270 ղիրա արասա իւղէրինէ մէպնի պիր պապ խանէնին պիւթիւնիւ։
200,000	Դում գաբուտա սիմասի բիշկեսընատա, պիր թարաֆը Լանկա պօսթանը ճատատէսի, վէ պիր թարաֆը Դում գաբու խակէլէսի թարիգի, վէ թարաֆէյնի թարիգի խաս իլէ մահտուտ, թախմինա 900 ղիրա պիր գրթա արասի խալիյէնին պիւթիւնիւ։
477 500	Թօքխանէտա Սիրքէճի խակէլէսինտէ, լէպի տէրեա իլէ մահտուտ 1585 ղիրա պիր գրթա արասի խալիյէնին պիւթիւնիւ։

ՖՕԹՕԿՐԱՖԻԱՆԷ

Սուլթան Պաեէզիտտէ քէօքճիւլէր պաշընտա ֆրունքն եանընտա վագը օրսէպ պունատան ադտէմ միւսիւ Գօգմի Ապտուլլահքն թահթը իտարէսինտէ պուլընան 99 Նիւմէրօլու ֆօթօկրաֆխանէ, միւմայիլէյհին խասթալընը հասէպի իլէ, պիր սէնէտէն պէրու, մէզքիւր ֆօթօկրաֆխանէտէ խայլի սէնէլէր չալընմըշ վէ օն պէշ սէնէտէն պէրու մահալը սայիրէտէ իճրայի սանաթ իթմիշ օլան միւսիւ Նիգօլա քի Անտրիսմէնօնքն իտարէսինէ կէչմիշ օլմադլա, բաղպէթլու էհալիեէ իլան օլընը քի մէզքիւր ֆօթօկրաֆխանէտէ էրօբանքն սոն սիսթէմինճէ հէր ճինս ֆօթօկրաֆ, եանի պօեալը վէ կլասէ վէ հէր պէօյիւքլիւքտէ բէք թէմիղճէ վէ դաեէթ էհվէն ֆիեսթլա ֆօթօկրաֆ չըդարբլը վէ հէր քիմ քի չըդարբլան ֆօթօկրաֆտան խօշնուտ օլմադ իսէ դապուլ իթմէմէեէ սէրպէսթ տիր։ Նու տախի պէեան օլընը քի իշպու ֆօթօկրաֆխանէտէ պուլանըդ վէ եաղմուրը հավալարտա տախի կիւնէշ օլտուղու վագթթ կիպի կիւզել ֆօթօկրաֆ չըդարբլը։

Պէյօղլունտա էլմա տաղընտա 6 արշըն եիւզ վէ 20 արշըն պօեունտա արտա իւզէրինէ պինա օլընմըշ ախշամ պիր պապ տիւքքեան սաթլը օլուպ, թալիպլիսինին, էլմա տաղընտա թէֆէճի հաճի Նաղիք խաֆթունա միւրաճաաթ իթմէսի։

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ.
ԿԱՐԱՊԵՏ Ճ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԵԱՆՂԸՆԱ ԳԱՐԾԸ

ՍԻԿՈՒՐԹԱ

NORTH BRITICH AND MERCANTIL INSURANCE COMPANY

ՆՈՐԹՀ ՊԸՐԻԹԻԹ ԷՆԴ ՄԷՐՔԷՆԹԱՅԼ

Նամ Լօնդրա վէ Էդինպուրկ եանընը սիկուրթա գումբանեալարը

	Ինկ. Լր.	
Ասըլ սերմանէ		2,000,000
Էօսէնմիշ սերմանէ	450,000	
Լանընը շիւպէսինտէն հասըլ օլմուշ իհթիեաթագճէսի	1,156,690	1,606,690
1878 սէնէսինտէ քեարը սաֆի		976,119

NORTHERN ASSURANCE COMPANY

ՆՈՐԹՀԷՐՆ

Նամ Լօնդրա եանընը վէ էօմիւր սիկուրթա գումբանեալարը

	Ինկ. Լր.	
Ասըլ սերմանէ		3,000,000
Էօսէնմիշ սերմանէ	150,000	
Եանընը վէ էօմիւր շիւպէսինտէն հասըլ օլմուշ իհթիեաթ ագճէսի	525,000	675,000
1878 տէ սաֆի քեար		405,000

Սահիպ իմզա քէնտուսինին, պալէատէքի իքի սիկուրթա գումբանեալարընն ՊԻՐԼԻՆԳՄԻՆ աճէնթօսու նասպ օլունմուշ օլուպ, եանկընը վէ էօմիւր սիկուրթասը իչին չօգ գօլայլըգլար վիրէպիլիր պիր հալտէ պուլունտուղունու, քէնտի պիր չօգ միւշթերիլէրինէ, վէ Իսթանպօլուն բաղպէթլու էհալիսինէ իլան իտէր։

Մէզքիւր գումբանեալար, քէնտի տախլի նեգամնամէլէրի մուճիպլինճէ սիկուրթաեա թուրտուպլարը էպնիեէլէրի, պէյնլէրինտէ թաղսիմ իտէճէքլէր տիր։ Եանընը սիկուրթասը իչին վիրտիքլէրի գօլայլըգլար իլէպիր չօղ իշ եարմաեա միւգթէտիր տիրլէր։

Շիմտիյէ գատար օլտուղու կիպի, Պէյօղլու վէ Գալաթա վէ Իսթանպոլ վէ հիվար շէհիր վէ քեօյլերտէ էպնիեէ սիկուրթաեա թուրթաճադ տը։

Maritime Insurance Cie, Limited
of Liverpool
Capital £ 500,000
ՄԱՐԻԹԱՅՄ
ՏԷՆԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲ.
Սէրմանէ 500,00 Ինկ. լիր.

Սահիպի իմզա, վարար վէ եէլքէն կէմիլերի վէ տէրունինտէքի էշեա վէ էմբ թաաեը զաեէթ ֆայիտէլի շարթլարա սիկուրթաեա թուրմադ իչին մէզքիւրումքանեա թարաֆընատան բուխատթ իսթիհսալ իյլէմիշ տիր։

Ֆիեաթ վէ սայիրէ հազզընտա մալիմաթ ալմադ իսթէեէնլէրին, Գալաթատա Գօմիսիօն խանը քէօշէպաշընտա տէմիր քէօբրիւեէ նազըր օլան օտաեա միւրաճաաթ իյլէմէլէրի։

Մէզքիւր Գումբանեալարընն աճէնթօսը
ՀՕՀՆ ԲԱՌԻ,
վէ ումուր ու մէսալիհինէ մէմուրը ումումը
ԳԱՌՆԻԿ Ճ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

ՍԱՐՐԱՓԻՅԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՖՕՐՍԱԼԱՐԸ

Լօնդրա 4 Յունիս

Ինկլիզ գօնսոլիտ	98-5/16
Իսհամը Ումումիկ աշընը	10-15/16
» » գարանտը	10-7/8
1865 Իսթիդրաղը	11-3/4
1869 »	11-3/8
1871 »	67-1/4
1872 (Պօնտիւ Թրէզօր)	19-1/4
1873 »	11-
Օսմանլը Պանգասը	11-1/2
Ռուսիա Իսթիդրաղը 1873	88-1/8
Մըսըր Իսթիդրաղը պիրլէշմիշ	58-3/8
» Իսթիեաղը (չըմէնտ.)	86-3/4
Տէվլէթը Ամէրէնի 1877 Իսթիդրաղը	80-5/
Տարիա սանիեէ	70-1/4
Մըսըրըն Բօչիտ Իսթիդրաղը	93-1/4
1877 Մոճարիսթան Էհամը	93-3/4
Դամպիս Բարիզ 3 այ վատէ	25-51

Բարիս, 4 Յունիս

Ֆրանսըզ ֆոնտսու 3%	85-80
» » 3% Ամորթիսանը	-
» » 5%	119-10
Էհամը Ումումիկ աշընը	11-25
» » գարանտը	11-20
1865 Իսթիդրաղը	60-
1869 »	57-
1873 »	56-
Ռումէլի չըմէնտ. Թահվիլա.	36-50
Օսմանլը Պանգասը	543-75
Դրէսդի Լիոնէ	941-25
Ռուս ֆոնտսու 5% (1877	95-3/8
Ռուսիանըն Շարք Իսթիդրաղը	60-5/8
Իթալիա ֆոնտսու	86-60
Մըսըր Իսթիդ. պիրլէշմիշ	297-50
Իսբանեա խարիճի Իսթիդրաղը	18-
Դամպիս Լօնտրա իւզէրինէ	25-33

Բարիս, (Պուլվար) 4 Յունիս

Ֆրանսըզ ֆոնտսու 5%	119-10
Էհամը Ումումիկ	11-20

Վիէննա, 4 Յունիս

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիա	117-35
Ռումէլի տէմիր եօլ Թահվիլաթը	16-80

ԳԱԼԱԹԱ ՖՕՐՍԱՍԸ

Լսհ. Ում.	մայիս 24 ագմ. գր.	11-38
» »	մայիս 26 սպհ. աչ.	11-39
» »	Լէն եիւքսէք	12-
» »	Լէն աշաղը	11-39
» »	Սաաթ 5 տէ	11-39
1863 Իսթիդ. (Մութօն) 6% ֆ.		59-
1865 » » 6% ֆ.		58-
1869 » (Բինար) 6% ֆ.		57-
1872 » (Պօնտիւ Թրէզօր		20-
1873 » (Բինար) 6% ֆ.		36-
Ռումէլի չամէնտիֆէր		36-3/8
Բէյրութ	ֆ-ր-	31-
Հէվալէսիզ	ֆ-ր-	35-
Ամգէ ֆայիզի	%	9-

ԱԳՈՒՈՆԼԱՐ ՖԻԵԱԹԸ

Գրէսի ժէնէրալ 6%	3-28
Սօսիէթէ ժէն 6%	4-20
Իսթանպոլ Պանգասը	7-
Սօսիէթէ Օթօման	3- 3
Թրամվայ 5%	3-35
Լավրիսմ (մատէն)	86-

ԱԳԶԵԼԷՐԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ

Օսմանլը լիրասը 100 ղրշտան	Ղ.ք Փ.
Ինկիլիզ լիրասը	110- 6
Ֆրանսըզ ալթունու	87-37
Բոլ	90-17
Դրիմիյ ալթունու	51-30
Պէեազ մէճիտիյէ	106-34
Մէթալիք	211-30
Պէշլիք	203-20
Սլթըրգ	128-20
Պաղըր	520-
Գարպոն գայիմէսի գարիք	8-32

ԳԱՑՄԷՆԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ

Լէն եիւքսէք	1115-
Լէն աշաղը	1100-
Սաաթ 5 տէ	1105-